

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์
การวิเคราะห์พื้นที่ฝังกลบขยะตามศักยภาพเชิงพื้นที่และปริมาณขยะ
จากต้นทาง เทศบาลตำบลสันทราย อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่
เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจการบริหารจัดการขยะโดยชุมชน
ภายใต้แผนงานวิจัย การพัฒนาระบบบริหารจัดการขยะเพื่อสุขภาวะ
และเศรษฐกิจสร้างสรรค์

สารัลย์ กระจง
ศักดิ์ดา หอมหวล
เพิ่มศักดิ์ พันธุ์แดง

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุน
การสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ประจำปีงบประมาณ 2560

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ พ.ศ. 2561

คำนำ

การวิเคราะห์พื้นที่ฝั่งกลบขยะตามศักยภาพเชิงพื้นที่และปริมาณขยะจากต้นทางเทศบาลตำบลสันทราย อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจการบริหารจัดการขยะโดยชุมชน จัดทำขึ้นเพื่อให้ชุมชนได้มีข้อมูลที่แท้จริงในการนำไปเป็นข้อมูลนำเข้าไปในเวทีการขับเคลื่อนเรื่องขยะต่างๆ เพื่อสร้างความตระหนักและมองพื้นฐานข้อมูลด้านขยะของชุมชนท้องถิ่นของตนเองไปในทางเดียวกัน

โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ได้พัฒนาแผนงานวิจัยการพัฒนาระบบบริหารจัดการขยะเพื่อสุขภาพและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ร่วมกับเครือข่าย อบต.เจดีย์ชัย และเครือข่าย อบต.บัวใหญ่ ซึ่งเปิดโอกาสให้นักวิจัยสามารถลงไปทำงานในพื้นที่เพื่อศึกษาข้อมูลร่วมกัน

การทำงานครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้นั้นเกิดมาจากการให้ความช่วยเหลือและร่วมมือเป็นอย่างดีขอขอบคุณนักวิจัยในชุมชนของเทศบาลตำบลสันทราย อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ทุกท่านที่ร่วมให้ความรู้และข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

นักวิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์กับพื้นที่และผู้สนใจ

ผู้วิจัย

บทคัดย่อ

การวิเคราะห์พื้นที่ฝังกบขยะตามศักยภาพเชิงพื้นที่และปริมาณขยะจากต้นทางเทศบาลตำบลสันทราย อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจการบริหารจัดการขยะโดยชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพเชิงพื้นที่แหล่งฝังกบขยะเทศบาลตำบลสันทราย อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ที่เหมาะสม เพื่อสร้างความตระหนักสำหรับการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายมหาวิทยาลัยคู่มือการมีส่วนร่วมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ชุมชนจัดการเรียนรู้โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกพื้นที่ฝังกบขยะมูลฝอยของกรมควบคุมมลพิษ ปี พ.ศ. 2552 เป็นหลัก ทั้งหมด 13 ตัวแปร และการวิเคราะห์ศักยภาพเชิงพื้นที่แหล่งฝังกบขยะที่เหมาะสมด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS) โดยวิธีการ Weight-Rating ร่วมกับการตรวจสอบพื้นที่ศักยภาพจากการลงพื้นที่จริงร่วมกับการเปิดเวทีประชาคมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตัวแทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและตัวแทนคนในชุมชนท้องถิ่นในจำนวน 196 คน ผลการศึกษาพบว่า พบว่า ในพื้นที่ของเทศบาลตำบลสันทราย อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีปริมาณขยะมีปริมาณ 4.33 ตันต่อวัน ไม่พบรายงานการเก็บขนไปกำจัด แต่พบปริมาณขยะที่ถูกนำไปใช้ประโยชน์ 0.61 ตันต่อวัน ไม่พบรายงานปริมาณขยะที่ไม่มีการให้บริการเก็บและปริมาณขยะที่มีการกำจัดถูกต้อง แต่พบปริมาณขยะที่กำจัดไม่ถูกต้อง 3.72 ตันต่อวัน และมีแนวทางในการบริหารจัดการขยะโดยมีการเข้ามาเรียนรู้ที่ศูนย์ต้นแบบตั้งนั้นจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยได้นำข้อมูลเพื่อใช้ในการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการขยะ ในระดับครัวเรือนเพื่อเป็นการลดขยะตั้งแต่ต้นทาง โดยข้อมูลดังกล่าวได้ถูกนำไปใช้สำหรับการขับเคลื่อนภาคีเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่ชุมชนจัดการเรียนรู้ โดยคนในพื้นที่เทศบาลตำบลเวียงฝาง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่มีการเข้ามาเรียนรู้ในพื้นที่ต้นแบบตำบลป่าคา อำเภอดง จังหวัดน่าน

โดยในสถานการณ์ความเป็นจริงในปัจจุบัน เทศบาลตำบลสันทราย อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ใกล้กับศูนย์การจัดการมูลฝอยตามหลักสุขาภิบาล เทศบาลตำบลเวียงฝาง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยระบบกำจัดขยะมูลฝอยแบบครบวงจรประกอบด้วย 1. เครื่องชั่งน้ำหนักระบบคอมพิวเตอร์ 40 ตัน 2. อาคารคัดแยก โดยคนงานทำการคัดแยกขยะเป็นประเภทต่างๆ เช่น พลาสติก กระดาษ 3. เครื่องอัดขยะแรงดันสูง 4. อาคารปุ๋ยหมัก ทำปุ๋ยหมักจากขยะอินทรีย์ด้วยระบบเติมอากาศ 5. บ่อฝังกบขยะ พื้นที่ 12 ไร่ ลึก 3 เมตร ต่อ 1 ชั้น ความจุ 59,500 ลูกบาศก์เมตร กำหนดไว้ 3 ชั้น การฝังกบขยะคือการนำขยะที่อัดเป็นก้อนนำไปฝังกบขยะให้ถูกหลักสุขาภิบาล 6. บ่อบำบัดน้ำเสีย 7. บ่อ ใช้ระบบเติมอากาศ โดยทางเทศบาลตำบลสันทราย อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ไม่ต้องมีพื้นที่เหมาะสมในการสร้างบ่อฝังกบขยะเนื่องจาก ศูนย์การจัดการมูลฝอยตามหลักสุขาภิบาล เทศบาลตำบลเวียงฝาง อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถรองรับปริมาณขยะได้อย่างเพียงพอ แต่ทางเทศบาลตำบลสันทราย อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ได้นำใช้ข้อมูลเพื่อสร้างความตระหนักในการขับเคลื่อนงานเกี่ยวกับขยะในด้านต่างๆ

คำสำคัญ พื้นที่ศักยภาพบ่อฝังกบขยะ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ในการดำเนินวิจัยการพัฒนากระบวนการจัดการขยะเพื่อสุขภาพและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ร่วมกับเครือข่าย อบต.เจดีย์ชัย และเครือข่าย อบต.บัวใหญ่ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ในการสนับสนุนด้านข้อมูลสำหรับการทำวิจัยครั้งนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ii
กิตติกรรมประกาศ	iii
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์	1
1.3 ขอบเขตการดำเนินงาน	1
1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
1.5 กรอบแนวคิดงานวิจัย.....	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 ความหมายขยะมูลฝอย.....	4
2.2 การจัดการขยะมูลฝอย.....	4
2.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อชนิดและปริมาณของขยะมูลฝอย	5
2.4 โครงสร้างของระบบการจัดการขยะมูลฝอย	5
2.5 การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยตามลักษณะของแหล่งกำเนิด	7
2.6 อุปกรณ์ในการเก็บรวบรวมมูลฝอย.....	7
2.7 หลักเกณฑ์ในการเลือกประเภทภาชนะรองรับขยะมูลฝอย	8
2.8 สถานที่ตั้งของภาชนะรองรับขยะมูลฝอย	10
2.9 ปัจจัยที่มีผลต่อความถี่ในการเก็บขนขยะมูลฝอย.....	10
2.10 ความหมายระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์	11
2.11 ส่วนประกอบของระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์	11
2.12 บุคลากรที่เกี่ยวข้อง	13
2.13 องค์ประกอบของข้อมูลสำหรับระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์.....	14
2.14 ลักษณะของข้อมูล	14
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการศึกษา.....	15
บทที่ 4 ผลการศึกษา.....	17
บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผล.....	18
บรรณานุกรม	21
ภาคผนวก.....	23